מו א מיי׳ פי״ד מהל׳ אבל הלכה ה סמג עשיו מד"ם ב טוש"ע יו"ד

נר מצוה

תוספות

שמיח. עור מכושל שאוכליו עליו ונושאיו אותו עוברי דרכים עמס: דדא ביה. שיש כו דעה: דא לא קני. דעה מה קני: הסולח לכל עוניכי הרופא לכל תחלואיכי: חוזר לימי עלומיו. דבריא החולה כשנתרפא יותר אפי הלכתא. י"ג פנים של הלכות משנה: אתה עשית את חייא. כלומר למדת לו: למשפטיך. כלומר כשעמדו בריותיך למשפטיך הכל עבדים להביא עליהם מה שלוית: גברא רבה. אדם גדול: גירדנא זומרא. פרל קטן: אימיומי. נבעת. כמו ') קמא טיוטא נקטיה בבא קמא (דף לו:): אקרוקתא. לפרלע: חמימותו ועדיין הוא חולה:

פירוש הרא"ש שמיח. עור לישו עליו: דרא קני. לעה: שמשכח למודו. עלומיו קא דרש שנעלם ממנו תליםר אפי הילכתא. בי"ג פנים היה שונה לחייא. כל המלמד חברו מורה [סנהדרין לט:] עשאו כאילו ואת הנפש אשר עשו אדם גדול וגבוה: רביב גינדרונא זומא. פרל קטן: אסתוים. נבהל כמו [יומא כב:] חזא סיוטא בחלמיה: אקרוקתא. לפרדע: שחללתו חמה: דיבורא קשיא לעינא. וכן נמי למיחוש הראש שטבע אחד להס: פרוונקא. שליח:

מטהר באשבורן ואין מטהר בזוחלין אלא עד המקום שהיה יכול להלך מתחילתו. והיינו נמי דתנן בפרק יראשון דמקואות מעיין שהוא מושך כנדל רבה עליו מים והמשיכו הרי הוא כמות שהיה היה עומד ורבה עליו והמשיכו שוה למקוה לטהר באשבורן ולמעיין להטביל

בו בכל שהוא וה"פ מעיין שהיה מושך מעט מעט כנדל זה שהוא שרך קטן מרובה הרגלים והמשיכו עכשיו בשטף אבל אינו נמשך אלא באותו מקום שהיה מהלך בו מתחילתו הרי הוא כמות שהיה וסיפא קתני דאם היה עומד כלומר שלא היה נמשך כלל ורבה עליו והמשיכו שני דינין יש בו דבמקום שלא היה מהלך מתחלתו שוה למקוה שלריך אשבורן וה״ה שחין מטבילין בו בכל שהוח ובמקום שהיה עומד מתחלתו שוה למעיין להטביל בו בכל שהוא ומינה שהוא מטהר בזוחלין. נמלא לפי דעת זה שאפי׳ בזמן גשמים שהנהרות רבים אדם טובל בנהרות שאינן מכובין באותן מקומות שהן נמשכין והולכין אפי׳ ביומי תשרי אבל באותן מקומות שנמשכים ומתרחבים יותר מהגשמים כל היכא דאיכא למיחש שרבו הנוטפין על הזוחלין אין טובלין בהם אבל היכא שרבו זוחלין על הנוטפין אפי׳ באותן מקומות שלא היה הולך שם מתחלתו טובלין בו והיינו ההיא דר"א בר לדוק שהעיד על הזוחלין שרבו על הנוטפין שכשרי׳הי ומטהרין בזוחלין ובודאי אפי׳ במקום שנתרבה קאמר דאי באותו מקום בלבד שהיה מהלך מתחלתו מאי אסהדתי׳ פשיטא דהיכי תיסק אדעתין ששנים או שלשה טיפי מים יפסלו פרת מלטבול בו אלא ודאי כדאמרן וזהו דעת הראב"ד ז"ל: אבל דעת הרמב"ם ז"ל דכי קתני בכל הני דאע"פ שרבו עליו נוטפין דינו כמעיין דוהא כשרבו המים בגומת המעיין עלמו ששם הוא חשיבות מימיו ומבטלים כל המים הבאים עליהם אבל רבה במקום משך הנהר למטה כל שרבו נוטפין על הזוחלין נפסל

כולו ולפי זה אתיא מימרא דשמואל

כפשטה דאין המים מטהרין בזוחלין

אפילו באמלע הנהר במקום שהיה

מהלך בו בתחלה אלא פרת ביומי

תשרי בלבד וכפי מה שפירש׳ למעלה.

ולפי זה הא דמפליג בתוספתא בין

נתרחב ללא נתרחב נ"ל דאריבה

ושטיח. עור לאכול עליו: בלא מלח ובלא רבב. דמלפת בהו: רבב. שומן: דדא ביה כולא ביה. מי שיש בו דעת כמי שיש בו הכל שאינו נחסר כלום: דא קני מה חסר. מי שקנה דעת אינו חסר כלום: חוזר לימי עלומיו. דנעשה כתינוק שלא טעם טעם חטא: שנה' רוטפש. כלומר כשעת רטוב

ופש כמו [פרו ורבוד) מתרגמינן] פושו ושטיח יבחוסר כל א"ר אמי אמר רב בלא וסגו: מנוער. מן החולי ישוב כמו נר ובלא שלחן רב חסדא אמר בלא אשה רב שהיה ביתי עלותיו: כל משכבו הפכת ששת אמר בלא שמש רב נחמן אמר בלא בחליו. כל סדר הלעת למודו המסודר לו נהפך לו בחליו ומשכחו: מלימר דעה תנא בלא מלח ובלא רבב אמר אביי אפי הלכתא. שהיה שונה למודו נקטינן אין עני אלא בדעה במערבא אמרי 🕫 בי"ג פנים: שיתה הולו ליה. ששכחם: דרא ביה כולא ביה דלא דא ביה מה ביה קלרת. כובס: תמה עשית חותי דא קני מה חסר דא לא קני מה קני אמר ואת חייא. דגמר להו דכל המלמד ר' אלכסנדרי א"ר חייא בר אבא אין החולה את בן חברו תורה מעלה עליו עומר מחליו עד שמוחלין לו על כל עונותיו הכתוב כאילו עשאו שנאמרי ואת שנאמר יהסולח לכל עוניכי הרופא לכל הנפש אשר עשו בחרוי: הכל מושלין תחלואיכי רב המנוגא אמר חוזר לימי עלומיו בו. להמיתו אפי׳ זבוב אפילו יתוש: למשפטיך עמדו היום (ה) כל עבדיך. שנאמר ישוב לימי בשרו מנוער ישוב לימי דכיון שנשפט בישיבה של מעלה הכל עלומיו ⁴כל משכבו הפכת בחליו אמר רב נעשו עבדיו של הקב"ה ליפרע יוסף לומר דמשכח למודו רב יוסף חלש הימנו: גברא גבוה הוי רכיב גירדנא איעקר ליה למודיה אהדריה אביי קמיה היינו ווטא. פרדה הטנה: מימורא. גשר: דבכל דוכתא אמרינן יאמר רב יוסף לא ואסתויט. נתפחדה הפרדה ושדייה שמיע לי הדא שמעתא א"ל אביי את אמריתה מינה ושכיב. ואע"פ שהפרדה נמוכה ניהלן ומהא מתניתא אמריתה ניהלן כי הוה ואיהו היה ארוך כל כך דלא נפל אלא מעט מת: אקרוקתא. לפרדע. ועקרב גמיר ר' תלת עשרי אפי הילכתא אגמריה אינו יכול לשוט בנהר ונשאו לפרדע לרבי חייא שבעה מנהון לסוף חלש רבי עליו להעבירו בנהר לנשוך את האיש: אהדר ר' חייא קמיה הנהו שבעה אפי דאגמרי'

שיתא אזרו הוה ההוא קצרא הוה שמיע ליה לרבי כדהוה גרים להו אזל ר' חייא וגמר יתהון קמי קצרא ואתא ואהדר יתהון קמי רבי כד הוה חזי ליה רבי לההוא קצרא א"ל רבי אתה עשית אותי ואת חייא א"ד הכי קא"ל אתה עשית את חייא וחייא עשה אותי וא"ר אלכסנדרי א"ר חייא בר אבא גדול נם שנעשה לחולה יותר מן הנם שנעשה לחנניה מישאל ועזריה של חנניה מישאל ועזריה אש של הדיום והכל יכולים לכבותה וזו של חולה של שמים היא ומי יכול לכבותה וא"ר אדם של שהגיע קיצו שהגיע כיון אריכ"ל כיון שהגיע קיצו של אדם הכל מושלים בו שנא' זוהיה כל מוצאי יהרגני רב אמר מן הדין קרא למשפטיך עמדו היום כי הכל עבדיך רבה בר שילא אמרו ליה שכיב גברא גבוה הוה רכיב גירדונא זומרא ממא תיתורא איסתוים שדייה וקא שכיב קרי על נפשיה למשפטיך עמדו היום שמואל חזייה לההוא יתיבא על אקרוקתא ועברה נהרא מרקא גברא ומיית (קרוקיתא דעקרבא) יתיבא על קרי עליה למשפטיך עמדו היום אמר שמואל אין מבקרין את החולה אלא למי שחלצתו חמה לאפוקי מאי לאפוקי הא דתניא ר' יוםי בן פרמא אומר משום ר' אליעזר אין מבקרין לא חולי מעיים ולא חולי העין ולא מחושי הראש בשלמא חולי מעיים משום כיסופא אלא חולי העין ומחושי הראש מ"ם משום דרב יהודה דאמר רב יהודה דיבורא קשיא לעינא וא ומעלי לאישתא אמר רבא האי אישתא אי לאו דפרוונקא דמלאכא דמותא מעלי

בגומת המעיין קאי דאפי׳ הכי כל שרבו נוטפין אינו מטהר אלא במקום שהיה מהלך מתחלתו אבל במקום שנחרחב אינו מטהר אלא באשבורן. ואט"ג דאיכא למימר איפכא דאריבה בהמשך הנהר קאי אבל ריבה בגומת המעיין אפי׳ בנתרחב כשר מינקט לחומרא עדיף ועוד דמשמע דחוספתא אגומא דמתני׳ קיימא. מיהו סהדותא דרבי אלעזר בר לדוק אפי׳ לפי שיטה זו ודאי משמע דאפי׳ אמקום שנתרחב הנהר קאי דכל שרבו זוחלין כשר דליכא למימר דאריבה במקום משך הנהר קאי ואשמעינן רבותא שאע"פ שלא ריבה במקום גומת המעיין אלא במקום שנמשכו מימיו כשר דאכתי פשיטא וכי ג׳ טיפי מים יפסלו פרת: תגן במם׳ מקואות (פ״ה מ״ה) הנוטפין שעשאן זוחלין כלומר שהמשיכן סומך אפי׳ מקל ואפי׳ קנה ואפי׳ זב ואפי׳ זבה כלומר גודר בפניהם באלו והוו להו כאשבורן ומטהרין ר׳ יוסי אומר אין מזחילין בדבר המקבל טומאה כלומר אין עושין בו גדר וקי״ל כר״ יוסי וחנן נמי (שם מ״ד) שהימים מטהרין בזוחלין וחנן נמי (פרה פ״ח מ״ט ומקואות פ״א מ״ח) המים המוכין פסולין למי חטאת וכשרין לטבילה ומטהרין בזוחלין ואלו הם המים המוכים המלוחין והפושרין: ושטיח. עור לאכול עליו: ובלא רבב. שמן: דלא קני דעה מה קנה. מה יועיל לו כל מה שיקנה: חוזר לימי עלומיו. אחר שחלה ונחרפא מתחוק טבעו להיות יותר בריא ממה שהיה חודם חליו: שנאמר רוטפש. נוטריקון רטוב ופש: לומר דמשלה למודו. ימי עלומיו קדריש מענין העלמה: אייקר ליה לימודיה. הכביד עליו למודו ששכחו: חלם עשרי אפי. בי"ג פנים: קלרא. כובם: למשפטיך עמדו היום כי הכל עבדיך. כיון שלמשפטיך עמדו שהגיע קלם למוח הכל עבדיך לקיים את דבר המשפט: שריב ההוא גברא גבוה. אדם שהיה גבוה כלומר ארוך: רכיב גירדונא זוטרא. רוכב פרדה קטנה: סיסורא. גשר: **איסחויט.** אחזתה רוח שטות לאותה פרדה והשליכתו בנהר. איסתויט מלשון סטיא רוח של שגעון וכדאמר בעלמא סיוטא הוא דנקטיה [ב^{ייק מ}ון: אקרוקסא. לפרדע: שחללסו. שלבשתו חמה כאדם המודיין שע"י כלי זיין שעליו נקרא חלוץ: לאפוקי הא דסניא. דסבירא ליה לשמואל כי הך ברייתא דאין מבקרין להנך דקא מני ודשמואל נמי לאפוקי הני: משום כיסופא. דזימנין שלריך לנקביו ומכסיף: דפרוונקא. שליח שעל ידו מתים: 🕬 **המירא לדיקלא.** הולין שסביב הדקל ששומרים אותו מבהמות וחיות: סרייקא. מרקחת מועיל וקורין לו תרייקא: **חושלא דשערי.** שעורים קלופים: דריש נפיא. בתחלת הרקדת הנפה: בורדם. תיבה אחת כשתי תיבות בור דם. והוא חולי שמקלח דם מלמטה: אין מבקרין אוסו. משום דזימנין דלריך לנהביו ומלעכי ליה: ואין מוכירין שמו. לומר פלוני חולה חולי בורדם דלאו לשון נהיה הוא: רפואת

ופירושו תמלא בפרש"י (f ב) נעירובין י. מא. סו: סג:ן, ג) ול"ל עקרבא וכ"א בע"י ובילקוט], ד) [בראשית א], ה) [בראשית יב], 1) [סנהדרין לט:], 1) [ל"ל פ״ה מ״ה], ט) [מכאן שייך לע״ב], י) לפנינו שם סיוטא,

תורה אור השלם ישלחנו יי בַּרֶעָב וֹבְצֶמָא וֹבְעִירם וּבְחֹטֶר כֹּל וְנְתַן על בַּרְזֶל על צוארר עד השמידו דכרים כח מח 2. הטלח לכל עונכי תהלים קג ג

3. רְטֵפַשׁ בְּשָּׁרוֹ מִנֹּעַר

איוב לג כה 4. יִיָּ יִסְעָדֶנוּ עַל עֶרֶשׂ דְוָי כָּל מִשְׁכָבוֹ הְפַכְתְּ 5. הו גרשת אתי היום מעל פּנֵי הָאַדָמָה וּמְפָּנֵיךְ בארץ והיה כל מצאי בראשית ד יד 6. לְמִשְׁפָּטֵירְ עַמְדוּ הַיּוֹם פי הכל עַבָּדֶיף:

תהלים קיט צא

הגהות הב"ח (א) רש"י ד"ה למשפטיך :עכדיך

הנהות הנר"א נמ' קשיא לעינא הרא"ש):

מוסף רש"י נקטינד. מסורת מאצותינו. ה). אמר רב יוסף לא שמיע לי הדא שמעתא. רב יוסף חלה ושכח

תלמודו והיה אביי תלמידו מכות ד. וכעי"ז נדה לט.). ניטלה מגופו החמה. הוא החולי הקודחו, חללתו לשון (הושע ה) חלך מהם

(ברכות לד:).